

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. juuli 2023
(OR. en)

10738/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0235(NLE)

FRONT 208
COWEB 89
MIGR 216

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	7. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 397 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 2014/59/EL seoses varajase sekkumise meetmete, kriisilahenduse eeltingimuste ja kriisilahenduse meetmete rahastamisega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 397 final.

Lisatud: COM(2023) 397 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.7.2023
COM(2023) 397 final

2023/0235 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vahelise kokkuleppe, milles käsitletakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Albaania Vabariigis, liidu nimel sõlmimise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (edaspidi „amet“) üks ülesannetest on teha kolmandate riikidega Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega (määrus (EL) 2019/1896, edaspidi „määrus“) hõlmatud valdkondades koostööd, „mis võib seisneda operatiivtegevuse käigus piirihaldusrühmade suunamises kolmandatesse riikidesse“¹. Täpsemalt peab amet Euroopa piiri- ja rannikuvalve osana tagama Euroopa integreeritud piirihalduse,² mille üks komponent on koostöö kolmandate riikidega määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades, keskendudes eelkõige naabruses asuvatele kolmandatele riikidele ning ebaseadusliku rände päritolu- või transiidiriikidele³. Amet võib teha oma ülesannete täitmiseks koostööd kolmandate riikide asutustega, mis on pädevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimustes,⁴ ning võib kolmanda riigi nõusolekul võtta selle kolmanda riigi territooriumil Euroopa integreeritud piirihaldusega seotud meetmeid.

Määruse artikli 73 lõike 3 kohaselt sõlmib liit olukorras, mis nõuab Euroopa piiri- ja rannikuvalve alalise korpuse piirihaldusrühmade suunamist kolmandasse riiki, kus rühmade liikmed teostavad täitevolitusi, asjaomase kolmanda riigiga staatust käsitleva kokkuleppe. Selline staatust käsitlev kokkulepe peaks põhinema näidisel, mille komisjon on koostanud kõnealuse määruse artikli 76 lõike 1 kohaselt. Komisjon võttis nimetatud näidise vastu 21. detsembril 2021⁵.

Albaania Vabariik asub Lääne-Balkani rändeteel, kus toimub märkimisväärne ebaseaduslik ränne Euroopa Liitu nii maismaa kui ka Aadria mere kaudu. 2022. aastal registreeris amet Lääne-Balkani rändeteel Euroopa Liidu välispiiridel üle 144 000 ebaseadusliku piiriületuse ja piiriületuskatse. Ebaseaduslikke rändajaid kasutavad ära organiseeritud kuritegelikud rühmitused, kes tegelevad inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega, ning on suur oht, et nende inimõigusi võidakse rikkuda. Ebaseaduslike saabujate ja varjupaigataotluste rohkus avaldab märkimisväärset survet ka mõnele Euroopa Liidu liikmesriigile, mistõttu on vaja ühiseid liidu tasandil koordineeritavaid meetmeid.

Albaania oli esimene riik, kes oli valmis sõlmima Euroopa Liiduga staatust käsitleva kokkuleppe. See kokkulepe, mis põhineb varasemal Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusel (määrus (EL) 2016/1624⁶), allkirjastati 2018. aasta oktoobris ja see jõustus 1. mail 2019⁷.

Kõnealuse staatust käsitleva kokkuleppe alusel läbiviidavad ühisoperatsioonid piirduvad siiski vaid Albaania ja Euroopa Liidu maismaapiiri ja mõne Aadria mere osaga. Selles piiratud raamistikus on Frontex käivitanud Albaanias kaks ühisoperatsiooni: Albaania ja Kreeka

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määruse (EL) 2019/1896 (mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet) artikli 10 lõike 1 punkt u.

² Määruse (EL) 2019/1896 artikli 71 lõige 1.

³ Määruse (EL) 2019/1896 artikli 3 punkt g.

⁴ Määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõige 1.

⁵ Teatis COM(2021) 829 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määruses (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624, osutatud staatust käsitlev näidiskokkulepe.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ (ELT L 251, 16.9.2016, lk 1).

⁷ ELT L 46, 18.2.2019, lk 3.

maismaapiiril 22. mail 2019 algatatud ühisoperatsioon ja Albaania merepiiril 24. märtsil 2021 algatatud Albaania mere ühisoperatsioon. Praegu on nendesse ühisoperatsioonidesse lähetatud ligikaudu 150 Frontexi ametnikku ja tänu sellele on piirikontroll muutunud paremaks, mille tulemusena on vähenenud ebaseaduslik ränne ja tõhustunud piiriülese kuritegevuse vastane võitlus.

Pärast seda, kui jõustus määrus (EL) 2019/1896, millega laiendati staatust käsitlevate kokkulepete kohaldamisala, sai komisjon 18. novembril 2022 nõukogult loa alustada läbirääkimisi Albaania Vabariigi ning Montenegro, Serbia ning Bosnia ja Hertsegoviinaga, et sõlmida nimetatud uue määruse alusel kokkulepe Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevuse kohta nendes riikides. 30. novembril 2022 korraldas komisjon avakohtumise nelja eespool nimetatud riigi esindajatega, kus esitleti staatust käsitleva näidiskokkuleppe peamisi uuendusi. Euroopa Komisjon, tegutsedes Euroopa Liidu nimel, ja Albaania Vabariik pidasid 22. ja 23. veebruaril 2023 Tiranas ametlikke läbirääkimisi kokkuleppe uuendamise üle. Komisjon on seisukohal, et nõukogu läbirääkimisjuhistega seatud eesmärgid on saavutatud ja kokkulepe on liidule vastuvõetav.

Lisatud nõukogu otsuse ettepanek on õiguslik alus, mis võimaldab allkirjastada Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vahelise kokkuleppe, milles käsitletakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Albaania Vabariigis.

Schengeni lepinguga ühinenud riikide olukord

Käesolev ettepanek põhineb välispiiride haldamist käsitleval Schengeni *acquis*'l. Liidul ei ole siiski volitusi sõlmida Albaania Vabariigiga staatust käsitlevat kokkulepet Norra, Islandi, Šveitsi ja Liechtensteini suhtes siduval viisil. Tagamaks, et nende riikide poolt Albaania Vabariiki lähetatud piirivalveametnikel ja muudel asjaomastel töötajatel oleks sama staatus, mis on ette nähtud uuendatud staatust käsitleva kokkuleppega, tuleks staatust käsitlevale kokkuleppele lisatavates ühisdeklaratsioonides väljendada soovi, et Albaania Vabariigi ja iga Schengeni lepinguga ühinenud riigi vahel sõlmitakse sarnased kokkulepped.

Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ⁸ ei osale; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

• **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kontrolli tugevdamine Albaania Vabariigi territooriumil mõjutab positiivselt nii liidu välispiiride kui ka Albaania Vabariigi piiride haldamist. Staatust käsitleva kokkuleppe sõlmimine oleks kooskõlas Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vahelises stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingus sätestatud laiemate koostööeesmärkide ja -prioriteetidega⁹.

Staatust käsitleva kokkuleppe sõlmimine võiks samuti toetada Euroopa Liidu laiemaid jõupingutusi ja kohustusi koostöö ja suutlikkuse arendamisel,¹⁰ et aidata hallata kriisidele

⁸ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

⁹ ELT L 108, 29.4.2010, lk 3.

¹⁰ Näiteks koolitus, olukorrataadlikkus, varustus, reageerimisvõime, töötajate lähetamine jne.

reageerimist ning edendada liidu ja Albaania Vabariigi vahelist lähenemist välis- ja julgeolekuküsimustes.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktid b ja d ning artikli 79 lõike 2 punkt c koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punktiga a.

Euroopa Liidu pädevus staatust käsitleva kokkuleppe sõlmimiseks on sõnaselgelt ette nähtud määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõikega 3, milles on sätestatud, et „[o]lukorras, kus on vajalik alalise korpuse piirihaldusrühmade suunamine kolmandasse riiki, milles rühmaliikmed teostavad täitevvolitusi, sõlmib liit [...] asjaomase kolmanda riigiga staatust käsitleva kokkuleppe“.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et liidu ainupädevusse kuulub rahvusvahelise lepingu sõlmimine, kui selle sõlmimise näeb ette liidu seadusandlik akt. Määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõikes 3 on sätestatud, et „liit sõlmib asjaomase kolmanda riigiga staatust käsitleva kokkuleppe“. Seega kuulub Albaania Vabariigiga kokkuleppe allakirjutamine ja sõlmimine Euroopa Liidu ainupädevusse. Kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõikega 3 põhineb kavandatav staatust käsitlev kokkuleppe komisjoni poolt 2021. aasta detsembris vastu võetud näidiskokkuleppel,¹¹ võttes arvesse kehtiva Albaania Vabariigiga sõlmitud staatust käsitleva kokkuleppe varem kokkulepitud sätteid¹².

• Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Vajadus ühise lähenemisviisi järele

Staatust käsitlev kokkuleppe võimaldab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil saata Albaania Vabariiki Euroopa piiri- ja rannikuvalverühmi, kasutades kõiki määrusega (EL) 2019/1896 pakutavaid võimalusi. Ilma sellise kokkuleppeta võivad liikmesriigid selleks, et arendada ja rakendada Euroopa integreeritud piirihaldust ning aidata Albaania Vabariigil hallata märkimisväärselt hulka rändajaid, kes soovivad tema territooriumi läbida väljaspool Albaania Vabariigiga sõlmitud ja praegu kehtiva staatust käsitleva kokkuleppe väga kitsast geograafilist kohaldamisala, kasutada operatiivtegevuseks üksnes kahepoolseid kokkuleppeid. Seetõttu on Albaania Vabariigi piiride paremaks haldamiseks vajalik ühine lähenemisviis.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Kuna tegemist on uue kokkuleppega, ei olnud võimalik olemasolevaid õigusakte hinnata ega nende toimivust kontrollida. Staatust käsitleva kokkuleppe üle läbirääkimisteks ei ole mõju hindamine vajalik.

• Põhiõigused

Kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 põhjendusega 88 hindab komisjon Albaania staatust käsitleva kokkuleppega hõlmatud piirkondade olukorda põhiõiguste valdkonnas ja teavitab sellest Euroopa Parlamenti.

¹¹ Teatis COM(2021) 829.

¹² [EUR-Lex - 22019A0218\(01\) - ET - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuris/ui.do?uri=CELEX:32019A0218(01):ET)

Kavandatav kokkulepe sisaldab põhiõiguste järgimisega seotud praktilisi meetmeid ja tagab põhiõiguste täieliku järgimise kokkuleppe alusel korraldatavates tegevustes. Kokkuleppega nähakse ette sõltumatu ja tulemuslik kaebuste esitamise mehhanism kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 asjakohaste sätetega, et jälgida põhiõiguste järgimist ja tagada see kõigis kokkuleppe alusel korraldatavates tegevustes.

- **Andmekaitse**

Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeritakse staatust käsitleva kokkuleppe andmete edastamisega seotud tingimuste asjus, kui need erinevad oluliselt staatust käsitleva näidiskokkuleppe tingimustest.

4. MÕJU EELARVELE

Staatust käsitleval kokkuleppel finantsmõju puudub. Piirivalverühmade tegelik suunamine operatsiooniplaani alusel tooks kaasa kulud, mis kaetakse ameti eelarvest. Staatust käsitleva kokkuleppe alusel tehtavaid tulevase toiminguid rahastatakse ameti omavahenditest, nagu on ette nähtud liidu iga-aastases eelarvetsükliks.

Liidu toetus Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile on juba osa liidu eelarvest, nagu on sedastatud nõukogu järeldustes mitmeaastase finantsraamistiku kokkuleppe kohta.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon tagab nõuetekohase järelevalve staatust käsitleva kokkuleppe rakendamise üle.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vahelise kokkuleppe, milles käsitletakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Albaania Vabariigis, liidu nimel sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d ning artikli 79 lõike 2 punkti c koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut¹³

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt nõukogu [...] otsusele 2023/XXX allkirjastati Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vaheline kokkulepe, milles käsitletakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Albaania Vabariigis (edaspidi „kokkulepe“) [...] poolt [...], eeldusel et see hiljem sõlmitakse.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896¹⁴ artikli 73 lõike 3 kohaselt sõlmib liit olukorras, kus on vajalik Euroopa piiri- ja rannikuvalve alalise korpuse piirihaldusrühmade saatmine kolmandasse riiki, kus rühmaliikmed teostavad täitevvolitusi, aluslepingu artikli 218 alusel asjaomase kolmanda riigiga staatust käsitleva kokkuleppe.
- (3) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ¹⁵ ei osale; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (4) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta)¹⁶ artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev otsus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva otsuse üle, kas ta rakendab seda oma õiguses.
- (5) Kokkulepe tuleks liidu nimel heaks kiita,

¹³ ELT C, lk .

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

¹⁵ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

¹⁶ Protokoll nr 22 Taani seisukoha kohta (ELT C 326, 26.10.2012, lk 299–303).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu ja Albaania Vabariigi vaheline kokkulepe, milles käsitletakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Albaania Vabariigis (edaspidi „kokkulepe“), kiidetakse liidu nimel heaks¹⁷.

Artikkel 2

Komisjon teavitab Albaania Vabariiki liidu nimel, nagu on sätestatud kokkuleppe artikli 22 lõikes 1, et väljendada liidu nõusolekut end kokkuleppega siduda.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval¹⁸.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

¹⁷ Kokkuleppe tekst on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas (ELT L, lk...).

¹⁸ Nõukogu peasekretariaat avaldab kokkuleppe jõustumise kuupäeva *Euroopa Liidu Teatajas*.